

HOA RỪNG

QUÝ THÊ

Ngày trước làm công chức mắc lỗi mới bị đày lên Buôn Ma Thuật. Trường hợp của tôi thì khác. Tôi mới ra trường lại xung phong lên Buôn Ma Thuật làm việc. Nhiều người ngăn cản. Tôi có lý do riêng của mình. Thời còn đi học tôi mê chuyện đường rừng. Tôi có cô bạn hát bài : “Nụ cười sơn cước” rất hay tôi mê bài hát, mê luôn cảnh núi rừng. Tôi chọn lên Buôn Ma thuật để được dịp sống với núi rừng. Tuổi trẻ có những quyết định quan trọng cho cả đời người chỉ dựa vào những lý lẽ hết sức đơn giản, lãng mạn. Quả nhiên sau đó tôi có được nụ cười sơn cước đẹp như một đoá lan rừng và một cuộc tình giống hệt như tiểu thuyết đường rừng. Ngày nay, sau rất nhiều năm mỗi khi hồi tưởng lại kỷ niệm vẫn cảm thấy lâng lâng như trôi trong màn sương ngan ngát hương rừng, rơi la đà trong men rượu cần xanh rờn sắc núi. Song rồi lại cảm thấy hồ thẹn và bối rối. Chuyện đã nhiều năm mà tưởng như mới hôm qua. Thật là một đoạn đời khó quên.

Khi chiếc xe đồ cũ kỹ vừa qua khỏi Dục Mỹ ì ạch bò lên đèo Phụng Hoàng ngoằn ngoèo vắt mình qua mây sườn núi, cảnh vật hai bên đường đột ngột mở ra một cõi rừng già nhiệt đới u minh trùng điệp. Mới đây cái nắng gay gắt khi đi ngang qua cánh đồng Dục Mỹ chưa dứt, tiếp tới hơi nóng hừng hực con đường nhựa như chảy ra loang loáng dưới ánh mặt trời lúc băng qua căn cứ Lam Sơn, chiếc xe đồ nóng lên chẳng khác gì ngồi trong lò, đến đây bỗng nhiên xe như rơi vào biển băng. Những làn gió thổi trong rừng ra đem theo màn sương li ti lùa vào lòng xe, cho hành khách thấy khoẻ hẳn lên. Những cây rừng cổ thụ mọc sát bên đường dây leo như những con rắn khổng lồ quấn quanh chằng chịt. Cheo leo trên sườn núi là những chiếc chòi canh giữ rầy nhỏ và dễ thương như tổ chim. Còn hoa rừng, hoa rừng nhiều vô số đủ màu sắc ẩn hiện trong lá. Và ơ kìa! Những người thượng (người dân tộc) từ trong sương bắt ngờ hiện ra trông hư thực giống như màu sắc tranh lụa nhạt nhoà. Mấy người con gái để vú trần, vai mang gùi, miệng ngậm ống điếu dài. Những người đàn ông đóng khố da nhũ như vỏ cây, vai mang cung tên. Mấy đứa trẻ con đen đúa trần truồng cùng với con chó săn vằn vện như hổ chạy theo sau. Tôi chồm ra khỏi xe ngoái nhìn theo họ. Giữa quang cảnh núi rừng hoang dại đoàn người lầm lũi đi thành một hàng dọc lặng lẽ, bí ẩn khiến cho tôi lên tưởng đến chuyện bùa ngãi ma núi. Cảnh tượng thực lạ mắt, trước đây tôi chỉ đọc thấy trong sách rồi tưởng tượng ra. Tôi thấy cảm xúc của mình giống như người phiêu lưu tìm ra nền văn minh mới. Đất nước ta thực kỳ dị, chỉ mới đây thôi còn nhộn nhịp phố phường mà nay lại lọt vào chính giữa khu rừng nhiệt đới hoang vu bạt ngàn.

Về sau tôi được biết Buôn Ma Thuật là xứ sở của mây mù, buổi sáng mây bay tới tận giòng ngu. Buôn Ma Thuật còn là xứ sở của hoa, hoa có tên và hoa không tên, hoa như cây đại mộc tràn tới thềm nhà. Buôn Ma Thuật còn là sự yếu mềm của lòng mình, muốn yêu, muốn khóc, muốn làm thơ...

Một buổi chiều, lần đầu tiên tôi làm công việc, hỏi cung các tội nhân. Anh Thư ký dẫn vào phòng một lão già người Thượng. Lão già đóng khố, màu da ám khói giống như quả bầu nậm treo giàn bếp, người Thượng dùng để hứng nước suối đội đầu đem về nhà. Lão ta đứng trước mặt tôi nét mặt như như tượng đá, đang chìm đắm vào cõi suy tư thoát tục. Lão điềm nhiên giống như đang ở một mình trong rừng. Hoàn cảnh khó khăn trước mắt không làm xao động nổi con người đặc biệt này. Điều đó thực là hiếm có. Ai đứng chỗ này, trước chiếc bàn của ông Dự Thâm cũng đều run rẩy khiếp sợ. Số phận của họ trong phút chốc sẽ được định đoạt mà thường thường là bi thảm. Còn lão già

này, ngược lại hoàn toàn dửng dưng. Hình như lối sống sơ khai của người miền cao tạo nên cho họ một tâm tính mộc mạc hồn nhiên, họ không lo lắng, không tự dằn vặt hành hạ mình, nhờ thế họ vượt qua dễ dàng những thử thách tinh thần kiểu này. Trong khi đó người Kinh nhất người giàu có hoặc có vai vế trong xã hội chỉ cần bỏ tù vài ngày, tinh thần thể xác họ suy sụp hoàn toàn.

Tôi hỏi, lão lắc đầu. Tôi lại hỏi, lão lại lắc đầu. Nhiều lần như thế tôi bối rối. Thế này làm sao hỏi cung ? Có lẽ đây là lần đầu tiên ở phòng Dụ Thẩm tội nhân không sợ sệt chỉ có ông Dụ Thẩm bối rối. Tôi chưa biết xử trí ra sao, ông lục sự ngời giúp tôi trong việc chép lời khai nói :

- Thưa ông dụ thẩm, để tôi đi gọi Hơ Ly Êban.

Lần đầu tiên tôi nghe tới tên này. Số phận đã đưa đẩy Hơ Ly Êban đi vào đời tôi kể từ buổi chiều hôm đó. Hơ Ly là đoá hoa rừng, là quà tặng của xứ được mệnh danh là “Buồn muôn thuở”, một thứ trái cây dại vừa ngọt ngào vừa đắng chát, một sự hoà trộn tuyệt vời giữa hạnh phúc và khổ đau...

Lúc đó Hơ Ly khoảng hai mươi tuổi. Nàng là gái dân tộc Êđê, nếu cô ta có một vẻ đẹp như gái người Kinh thì tôi không kể làm gì, đằng này đó là một cô gái dân tộc Êđê có nguồn gốc chủng tộc Indonesien rất rõ, thể hiện ở vóc dáng, màu da, khuôn mặt. Nước da nàng ngăm ngăm một màu nâu vàng đất sét pha hồng của loại đất badan giàu chất sắt. Mái tóc nàng rậm đen đến độ xanh ánh lên như thép. Hai hố mắt nàng rất sâu chứa đầy bóng tối làm cho cái nhìn trở nên mềm như bông. Hai hàng mi cong cứng và cặp lông mày rậm là nét đặc trưng rất rõ của chủng tộc nàng. Khuôn mặt cô ấy vuông vức kiểu mặt chữ điền, tuy xương hàm hơi thô, ngược lại đôi môi nàng có một vẻ dịu dàng với làn da mỏng tanh, khô khô một vài vết nứt rạn li ti màu hồng nhạt như cánh hoa rừng, trông thấy thì muốn hôn. Cô ta thường mặc váy đen, áo sơ mi nhiều màu. Những ngày lễ lạc nàng mặc loại váy đặc biệt may bằng thứ vải đen dệt theo lối thủ công có nhiều đường chỉ màu sắc sỡ. Tôi không thấy Hơ Ly dùng son phấn bao giờ.

Hơ Ly nói tiếng Việt và tiếng Pháp lưu loát. Lúc trước nàng học trường Dòng voi các Xơ. Hơ Ly làm thông ngôn cho Toà án. Thời đó người Thượng có toà án riêng gọi là toà án sắc tộc xét xử các vấn đề dân sự như tài sản, gia đình, căn cứ theo tập quán tục lệ mà kết quả thường là phạt trâu, phạt chiêng hoặc phạt ché là một loại lọ lớn dùng để ủ rượu cần. Riêng các tội thuộc về hình sự họ phải ra toà án thường. Hơ Ly là cây cầu ngôn ngữ bắt từ những người đồng chủng của nàng tới chúng tôi. Ban đầu tôi nghĩ Hơ Ly là người Êđê làm thông ngôn thì chẳng khó khăn gì. Sau khi hiểu rõ tôi biết sự việc không phải đơn giản như thế. Không phải bất cứ người Êđê nào cũng làm được. Hơ Ly biết gần

bốn mươi thổ ngữ. Thực là một khả năng ngôn ngữ hiếm có. Tôi hỏi về chuyện này Hơ Ly nói :

- Ngoài tiếng Êđê ra còn nhiều thứ ngôn ngữ khác như Gia Rai, Sê Đăng, M' Nông... Tuy cũng là người Êđê nhưng có khi làng này cách làng kia chỉ có một con suối nói vẫn không hiểu nhau được.

Tôi hỏi :

- Làm sao em học được nhiều thế ?

- Ngôn ngữ người dân tộc rất đơn giản. Cái gì họ có thì mới có tên gọi. Ví dụ trong cuộc sống giữa núi rừng làm gì có cái chợ, nên không có danh từ chợ. Họ nói “Naosangchơ” có nghĩa là đi sang chợ. Họ chỉ có một chữ “Naos” là đi mà thôi. Cuộc sống thô sơ nên ngôn ngữ cũng hạn hẹp.

Cô ấy độc quyền trong việc nói năng. Cô ta thông ngôn đúng hay sai chẳng ai biết. Cho tới bây giờ tôi cũng không biết cô gái đẹp người Êđê này có lần nào tự ý giúp cho những người đồng chủng của nàng hay không ? Có nhiều lúc tôi chỉ nghe tội nhân ấp úng một vài lời nhưng Hơ Ly dịch thành một câu dài với mục đích biện bạch cho được sự vô tội. Nếu có thể thì vẫn tốt. Tôi xưa nay thường thích người yêu quê hương yêu đồng bào mình .

Sau giờ làm việc tôi thường giữ Hơ Ly lại trong văn phòng bắt nàng kể về phong tục tập quán người Tây Nguyên. Tôi hỏi vì sao người Thượng không bao giờ đi hàng ngang hoặc sánh vai bên nhau trên đường phố, dù là hai người thân cũng người trước người sau, còn đồng người thì luôn luôn đi thành một hàng dọc. Hơ Ly giải thích :”Từ bao đời nay, người Sơn cước đi trên những con đường mòn trong rừng làm sao sánh đôi sánh ba cho được. Thói quen này ăn sâu trong mỗi người”. Hơ Ly kể nhiều truyền thuyết về núi rừng, mãnh thú, lửa, hoa và nhất là tình yêu trai gái. Chính Hơ Ly dạy cho tôi tiếng Êđê, trong đó có câu “anh yêu em”. Và tôi đã ứng dụng ngay bài học vỡ lòng này với người thầy của mình. Hơ Ly trả lời bằng một tràng tiếng Thượng, tôi không hiểu gì cả, rồi nàng cười . Ôi! Giọng cười của nàng vui như tiếng chim, xanh như lá mới, ngọt như trái rừng, reo vang như suối đổ. Tôi nhớ bài “Nụ cười sơn cước” có đoạn :

*...Một chiếc khăn màu trắng trong
Một chiếc vòng sáng long lanh
Với nụ cười nàng quá xinh...*

Đúng là nụ cười của Hơ Ly. Tình yêu của tôi lớn nhanh như cỏ dại mùa mưa. Chúng tôi rong chơi với nhau trong rừng. Hơ Ly không bao giờ chịu đi dạo phố phường, đi ăn hay đi xem xinê. Tôi hỏi, nàng nói :”Kao khắp kley Hơ dip phung cư chang!” có nghĩa là em chỉ yêu thích thiên nhiên thôi.

Buôn Ma Thuột vào những năm đầu thập niên sáu mươi là một thành phố kỳ dị. Thiên nhiên xanh rờn mạnh mẽ lấn át phố phường. Từ trên máy bay nhìn xuống chỉ thấy một màu xanh ngút ngàn, con đường như sợi chỉ đỏ chạy quanh co. Trong thành phố, có nhiều nơi bên này đường là phố xá, bên kia đã là rừng già nhiệt đới áp sát. Rừng thực là môi trường tốt cho những cặp tình nhân sung sức như chúng tôi. Tôi lái xe chở nàng chạy càn lên rừng hướng dương. Nhìn lại phía sau vết xe làm cho cây cối ngã rạp xuống thành một lối đi. Lần đó chúng tôi dừng lại bên suối. Thật là một nơi lý tưởng cho những cuộc tình hoang dại.

Giữa khu rừng vắng vẻ làm cho sự e dè ngượng ngập xâm chiếm cả hai chúng tôi. Chúng tôi ngồi bên nhau chẳng biết nói gì.. Hình như những ý tưởng riêng tư làm vẩn đục tâm hồn. Hơ Ly để bàn tay nằm yên trên lớp cỏ xanh. Sau này tôi có làm bài thơ “Bàn tay trên cỏ” trong đó có câu :

Yêu nhau trên cỏ lá xanh mang về.

Sở dĩ có câu thơ trên vì có lần Hơ Ly nói lúc trở về nhà thay áo nàng thấy một mảnh lá cỏ xanh dính ở vú. Nàng cất nó trong chiếc phong bì làm kỷ niệm. Mấy ngón tay nàng nho nhỏ giống bàn tay trẻ con để yên hồi lâu. Tôi đặt tay lên, tay Hơ Ly lạnh, nàng hơi kéo tay lại. Tôi nắm chặt, nàng hơi vùng vẫy. Tôi giữ chặt hơn, Hơ Ly để yên. Đôi mắt nàng mơ màng nhìn về hướng núi đang chìm dần trong sương, nhưng có lẽ tất cả tâm trí nàng lắng nghe sự rung động của da thịt, cảm giác đụng chạm với người con trai Kinh. Tôi ôm nàng và hôn, Hơ Ly chẳng kháng cự gì cả. Nàng hoàn toàn thụ động. Trong khi hôn hàng mi dài của nàng chớp chớp chạm vào da mặt tôi, hàng mi cong và cứng một cách tự nhiên mà những cô gái Việt rất muốn, họ phải chải sáp hoặc mang lông mi giả. Tôi biết trong khi hôn nàng mở cặp mắt to ra nhìn ngạc nhiên sững sờ. Đó có lẽ là nụ hôn đầu tiên trong đời cô gái này. Nàng cuống quýt nhưng chẳng biết làm gì. Cái hôn gây cho nàng sự lạ lẫm hơn là thú vị. Nên nhớ đây là một cô gái văn minh, có học, nói tiếng Tây như đầm, nhưng trong việc yêu đương

cái bản năng hoang sơ vẫn còn ngự trị mạnh mẽ làm cho cô cảm thấy xa lạ lo âu, hôn xong cô ta mở đôi mắt thao láo ra mà nhìn. Tôi luồn tay vào trong áo nàng. Như mọi cô gái Thượng khác Hơ Ly không mặc nịt vú. Cặp vú tròn ảm áp của cảm giác trơn láng và rắn như trái rùng chín tới là tiêu biểu của bộ ngực gái miền sơn cước. Hơ Ly để yên cho tôi tha hồ sờ mó. Nhưng đến khi tôi muốn đi xa thêm một bước nữa thì nàng phản ứng kịch liệt. Nàng nói :”Không được. Phải có cha mẹ, có làng chứng kiến!” Tôi đòi nữa thì nàng nói :”Ở nơi đây không được, rừng cấm !” Tôi cứ đòi. Hơ Ly nói :”Thần núi phạt đó!” . Tôi hỏi phạt làm sao ? Hơ Ly nói :

- Sinh con ra có đuôi như đuôi con khỉ!

Tôi biết đây là cách của mấy người già bày đặt ra để dọa bọn con gái .

Những năm đầu thập kỷ sáu mươi Buôn Ma Thuật là một thành phố nhỏ chỉ có mấy đường phố. Người Kinh lên đây chưa nhiều. Những người làm nghề khai thác gỗ là giàu, người Pháp lập đồn điền cà phê đã lâu, người Hoa buôn bán. Cả phố chỉ có một rạp xi nê Lô đô. Có nhiều người đi buôn Thượng, thường là đổi chác, ít khi dùng tiền. Người ta đem muối, công, chiêng, ché và hạt cườm xanh đỏ đổi lấy lợn gà, ngà, xương hổ. Có một số y tá vào các buôn chữa bệnh sốt rét tiền thuốc cũng trả bằng thổ sản. Người Thượng rất thích tiền giấy mới. Có tiền mới thì bao nhiêu cũng bán. Phụ nữ thường mặc váy đen để mình trần. Họ đi ra chợ từng đoàn ẩn hiện trong sương sớm lạnh buốt. Món hàng quen thuộc là những quả mướp khô chỉ còn lại xơ dùng để chùi xoon nồi. Thời gian này xã hội còn rất đơn giản cho nên mặc dù giữ trọng trách tôi vẫn có nhiều thời gian rỗi. Tôi thường vào rừng săn bắn. Tiếng là đi săn bắn nhưng tôi thường kiếm nơi thanh vắng, tìm gốc cây ôm sủng ngã lưng đắm chìm vào cõi mộng mơ. Tôi đem giấy bút viết thư, làm thơ cho Hơ Ly. Những vần thơ này trước khi tới tay Hơ Ly nó đã làm cho người viết ra nó tan ra trong niềm hạnh phúc, thặng hoa thành thứ hơi núi màu lam mờ mờ vương vấn trong rừng cây. Có những bức thư trường giang đại hải viết về tình yêu hai người, kể lể về những lần gặp gỡ, và kể lại một cách tỉ mỉ về cảm giác của tôi khi chung đụng nàng. Khi viết lách về tình yêu người ta thường phóng đại sự việc lớn hơn nhiều lần, tôi cũng không tránh khỏi nhược điểm này. Và lại tình yêu giữa chúng tôi đã tới thời kỳ chín muồi, có những điều thầm kín cần ghi lại và giữ riêng cho nhau. Tôi nghĩ nếu đó là một cô gái người Kinh chắc tôi không bạo dạn và tiến nhanh như thế trong tình trường. Đây là một bông hoa của rừng thẳm hoang dại nguyên sơ tôi cũng theo lối man rợ, yêu không kiêu cách, càn rỡ. Khi gặp nhau trong rừng Hơ Ly rất ít nói. Nàng thường ngồi yên để cho tôi tha hồ mặc sức hành động. Cô ấy chỉ mở cặp mắt to tròn ngơ ngác nhìn tôi một

cách tò mò. Nàng buông thõng hai tay, không một cử chỉ đáp ứng ngoài sự tò mò về những nụ hôn .

Một lần tôi theo Hơ Ly về buôn. Buôn của nàng gần thành phố, thuộc hạng giàu và văn minh. Gia đình nàng lại giàu nhất trong buôn. Cha nàng là người có uy tín trong bộ tộc Êđê và ngoài ra còn có danh tiếng trong giới cầm quyền người Kinh. Đây là lần đầu tiên tôi bước vào một ngôi nhà sàn. Tôi khó nhọc leo lên mấy bậc thang làm thân cây đẽo thành những chỗ để đặt bàn chân. Trong chiếc nhà sàn rất dài có nhiều gia đình. Hình như họ sống theo lối quần cư, nhiều gia đình sống chung trong một ngôi nhà. Bên dưới nuôi gia súc. Họ nuôi theo lối thả rông. Mấy con lợn nái bụng sà tới đất, hàng vú quét trên cỏ đang dẫn bày con ăn một cành lá rừng. Tôi không biết đó là thứ cây gì, thật là một lối chăn nuôi đơn giản. Còn dê và gà thì nhiều vô số. Mấy con dê mới sinh màu lông chỗ trắng chỗ đen trông rất dễ thương.

Trong khi tôi con bỡ ngỡ thì lạ quá mọi người ở đây dường như đã biết tôi rất rõ . Không cần Hơ Ly giới thiệu họ biết rõ tên tuổi chức vụ của tôi. Mọi người gặp tôi đều chào hỏi niềm nở rồi lại cười, một cách cười hóm hỉnh. Lúc đó tôi chưa hiểu gì cả, nhưng chỉ năm phút sau vỡ lẽ. Trời ơi tôi chỉ có nước độn thổ !

Tôi thấy chỗ Hơ Ly ở rải rác đó đây trên sàn nhà bằng cây nứa đập dập sánh lên láng bóng do con người qua lại nhiều lần là những lá thư và những bài thơ tôi gởi cho nàng. Tôi cầm một tờ giấy lên xem, toàn là chữ nghĩa của tôi. Tôi hoảng hồn vì những điều tôi viết cho Hơ Ly là những bí mật của đôi trai gái. Mấy cô gái khác chẳng cần bảo họ cũng cất giấu loại bảo vật này, còn Hơ Ly lại đem thứ văn chương ái tình chia sẻ với mọi người. Tôi không làm sao hiểu nổi đóa hoa rừng này lại dám đem những chuyện riêng tư của mình ra kể cho cả làng nghe. Mấy lá thư đều nhàu, tôi chắc nàng đã đem nó ra đọc và dịch nhiều lần. Tới lúc này tôi mới hiểu vì sao mới gặp lần đầu mà mọi người ở chỗ thâm sơn cùng cốc này lại biết rõ tôi đến thế.

Tôi ngượng nghịu vô cùng chỉ muốn ra về liền. Hơ Ly tiễn tôi ra xe, tôi giận nàng lắm không nói một lời. Xe chạy hồi lâu tôi cũng nguôi ngoai dần. Tôi tự an ủi : Thôi cô ta đem chuyện ra kể cho mấy người trong cái làng Thượng hẻo lánh này cũng chẳng sao, ai ngờ sự việc không dừng lại ở đó. Mấy hôm sau tôi thấy các cô ở trong toà án tùm năm tùm ba lại đọc. Họ thấy tôi đi qua thì giấu, len lén đưa mắt nhìn trộm tôi rồi cười ruc rích. Thôi đích thị Hơ Ly lấy thư của

tôi cho mấy người này xem rồi. Đọc xong mấy cô chuyển cho mấy cậu nhân viên xem. Mấy cậu này xem xong đưa cho ông chánh lục sự già xem, ông này trao lại cho ông chánh án thượng thức thứ văn chương ái tình của tôi. Thực là những bức thư tình uớt át mùi mẫn có đôi chỗ pha thứ văn chương phòng the đòi truy. Khổ nhất là thời đó tuy tôi mới hơn hai mươi tuổi đã là một ông quan toà, đi đến đâu người ta cũng thừa bầm. Một vị thẩm phán cầm cân nảy mực giữ địa vị cao nhất nhì trong tỉnh lại làm cái chuyện lạ đời là viết thư tình cho một người con gái Thượng. Tôi chắc rồi đây thế nào cả cái thị xã Buôn Ma Thuột này cũng sẽ rõ chuyện. Cũng may không lọt về Bộ nếu không thì sự nghiệp của tôi cũng tan theo gió ngàn Buôn Ma Thuột .

Tôi gặp Hơ Ly trách :

- Tại sao em lại đem thư đọc cho cả làng nghe lại còn đem đến chốn công đường cho người ta xem ?

Không một chút ấp úng, Hơ Ly đáp :

- Ô, anh viết hay quá mà, em đọc một mình nhiều lần rồi, phải cho người khác xem với chứ!

- Chuyện riêng tư ai lại cho người khác biết ?

- Cho người khác biết chứ, hề chi .

- Em không biết xấu hổ sao ?

- Chuyện gì lại xấu hổ ?

- Chuyện kín của hai người mà .

- Chuyện đó có gì kín đâu? Trai gái ai lại không làm ?

Trước lời lẽ mộc mạc hồn nhiên của cô gái miền cao như thế này tôi làm sao trách cứ nàng cho được. Tôi chỉ biết trách mình đã không tìm hiểu đúng mức phong tục người miền núi mà đã dám yêu đương người ta. Thật đáng đời !

Sau đó hỏi chuyện một già làng tôi mới hiểu tâm tính khác thường của những cô gái miền Thượng du. Lão này nghe tôi hỏi thì trầm ngâm thả thứ khói thuốc mùi hăng hắc từ chiếc ống điếu làm bằng một lông trúc dài với cái vỏ trái rừng khô. Lão ta dùng thứ tiếng lơ lớ giảng giải cho tôi hiểu đại khái rằng, người Êđê theo chế độ mẫu hệ, người nữ có quyền định đoạt mọi việc kể cả việc chọn

người nào làm chồng. Con gái Thượng được kẻ nào yêu thương, nếu họ cũng thích người đó nữa thì họ sung sướng lắm. Họ thường đem chuyện yêu đương giữa hai người kể cho nhiều người khác biết để chung vui với họ. Ai ân giữa đôi trai gái là điều thiêng liêng, tự nhiên, sạch sẽ như con chim con thú, không cần giấu diếm. Nhưng đem nhau vào rừng làm chuyện này thì họ kiêng cử lắm. Làng bắt được thì phạt vạ. Ông lão nói :

- Cái con mái quý lắm! Con gà mái, con heo nái, con chó cái đôi hai ba con đực người Thượng không đôi đâu. Con gái đi cưới chồng. “Bắt cái chồng” không mắc cỡ đâu!

Thời gian sau không hiểu vì sao Hơ Ly tìm cách tránh tôi. Mỗi lần thông dịch xong nàng tắt tả đi ngay. Tôi tìm gặp hỏi chuyện, nàng nói :

- Thôi, không được đâu, không gặp nữa, không chơi nữa!

Tôi nói liêu :

- “Bắt cái anh” về làm chồng đi !

Hơ Ly cười nói :

- Bắt không được đâu.

- Tại sao?

- Cha mẹ anh đòi nhiều lắm .

Tôi nói :

- Không đòi trâu dê công chiêng đâu. Cho em luôn, cho không, không đòi gì cả, cho luôn trái tim...

Hơ Ly lại cười. Ôi ! Nụ cười son cước chính hiệu một trăm phần trăm. Trong tôi trào dâng tình yêu nóng rực, tôi chồm tới ôm nàng vào lòng. Hơ Ly vùng vẫy kịch liệt. Tôi bắt chước mấy thằng tù, mấy tên lính nói càn một cách thô tục :

- Cho anh “bắt cái nước” (làm tình) đi !
- Không được, nói bậy! Người tử tế không được nói bậy. Không lấy nhau làm vợ chồng được đâu. Không lấy anh đâu. Không ngủ với nhau được đâu!

Tôi hỏi :

- Tại sao ?
- Không đẻ con ra tốt đâu...

Tôi kinh ngạc hỏi :”Tại sao?” Hơ Ly thì thầm như tiết lộ một điều bí mật huyền hoặc:”Trong buôn của em có chị Hơ Ring lấy anh lính người Kinh ở trung đoàn 45. Con đẻ ra chỗ trắng chỗ đen giống như con chó vá!”. Tôi lại hỏi :”Em có thấy không ?” Hơ Ly nói :” Không. Em nghe mấy người già trong làng nói. Họ không cho em cưới anh!”. Bây giờ tôi mới hiểu vì sao Hơ Ly lánh mặt tôi. Tôi nói :

- Họ nói bậy, không đúng đâu.
- Đúng mà, người già nói đúng mà !
- Tại sao em biết đúng ?
- Biết chứ. Rồi Hơ Ly kể cho tôi nghe:”Trong nhà em có nuôi con heo cái giống trắng. Tới thời kỳ, nó chạy vô rừng lấy con heo rừng. Con nó đẻ ra loang lổ. Mình lấy nhau con đẻ ra cũng như con heo lang!

Trời ơi cô gái cao nguyên này nghiên cứu cả sinh học. Lý lẽ nàng thực là hùng hồn, trắng đen lấy nhau con sinh ra chỗ trắng chỗ đen. Tôi biết đây là cách của mấy già làng nói dọa Hơ Ly. Tôi hỏi :

- Em không cưới anh thiệt sao ?
- Thiệt! Buồn lắm nhưng không cưới anh đâu. Không cưới ai hết. Sống như cái cây trong rừng vàng lá cành khô già đi rồi chết...

Lần này Hơ Ly ôm lấy tôi hôn rồi rít vừa hôn vừa khóc. Không như những lần trước mở mắt ra nhìn, lần này nàng nhắm nghiền hai con mắt lại đầy nước mắt ra ràn rụa chảy xuống đôi môi hai người làm cho cái hôn mặn chát...

Năm sau đó tôi đi khỏi Buôn Ma Thuật. Tôi về làm việc ở Huế rồi Quảng Ngãi. Được vài năm thì tôi xin thôi. Tôi chẳng có cái duyên mà cũng chẳng hợp

với nghề xét xử con người. Từ đó tôi không còn biết tin tức gì của Hơ Ly. Tôi luôn luôn mong cho nàng có một cuộc sống tốt đẹp. Người như nàng xứng đáng được hưởng hạnh phúc trong tình yêu.